

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการศึกษาระดับอื่น เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็ก ดังที่ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532, หน้า 1-4) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งครูผู้สอนต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี มีกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้อัตโนมัติอย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่งดงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองและเหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นการเข้าใจถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จะช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมต่างๆ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยหรือเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด 6 ขวบ จะเป็นช่วงที่เด็กจะเริ่มเรียนรู้และเป็นช่วงของการพัฒนาบุคลิกภาพ การปลูกฝังและพัฒนาสติปัญญา ค่านิยม ทักษะคุณธรรม ตลอดจนสิ่งต่างๆ ในช่วงนี้จึงมีความสำคัญมาก (เยาวพา เดชะคุปต์, 2533, หน้า 44) การปลูกฝังสิ่งต่างๆ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุกๆ ด้าน เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็ก เพื่อที่จะสามารถเรียนรู้และรับสิ่งใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี (ราศี ทองสวัสดิ์, ม.ป.ป., หน้า 5) ความพร้อมดังกล่าวมีความสำคัญต่อความสำเร็จของชีวิตการเรียนและมีผลต่อการพัฒนาทางภาษา

เช่น ทักษะด้านการฟัง คือ ฟังคำพูด คำสั่ง เรื่องราวเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้พูดได้ชัดเจนและใช้ภาษาที่สุภาพ สามารถเล่าเรื่องราวประสบการณ์ของตนเองได้ ทักษะด้านการอ่าน คือ มีความพร้อมที่จะอ่านโดยเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวาและแยกสิ่งของที่แตกต่างกันได้ ทักษะด้านการเขียนสามารถบังคับประสาทมือ หู ตา ให้สัมพันธ์กันได้ สามารถจับดินสอ เขียนเส้นหรือรูปภาพได้ รวมทั้งมีมารยาทที่ดีในการพูดและการฟัง ในช่วง 4 ปีแรกของเด็กจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาถึงร้อยละ 50 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 80 เมื่ออายุ 8 ปี ดังนั้นวัยก่อนประถมศึกษาจึงเป็นวัยที่สำคัญที่สุดต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้าน ในบางส่วนการเรียนรู้เกิดขึ้นเองได้บ้างตามสภาพแวดล้อมของเด็ก แต่จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อมีสื่อกระตุ้นเร้า ให้เด็กสังเกต สัมผัส ทดลอง ค้นหา แก้ปัญหาและใช้ภาษาเพื่อให้มีทักษะสอดคล้องไปกับระดับพัฒนาการของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 1-2)

โรงเรียนอนุบาลบ้านปลาขาว ตั้งอยู่เลขที่ 278 หมู่ 10 บ้านหนองออน ตำบลอินทิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการของมูลนิธิศุภนิเวศน์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นมูลนิธิให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนา แต่อย่างใด เด็กที่เข้ามาอยู่ในมูลนิธิจึงมีความหลากหลายทางเผ่าพันธุ์ เด็กกลุ่มเป้าหมายที่รับเข้ารับการดูแลของโรงเรียนจะเริ่มตั้งแต่ช่วงอายุ 3-6 ขวบ ส่วนมากจะเป็นเด็กชาวเขาเผ่าต่างๆ อาทิ อาข่า ลีซู ม้ง ฯลฯ เด็กชาวเขาที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลบ้านปลาขาวแห่งนี้ ต้องพูด 4 ภาษา คือ ภาษาเผ่า ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยกลาง และภาษาอังกฤษ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหามาก เพราะในชีวิตประจำวันของเด็กชาวเขาโดยทั่วไปมีความเคยชินกับการใช้ภาษาแม่ที่เป็นภาษาถิ่นประจำเผ่าของตนในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และภาษาแม่นั้นก็มีความแตกต่างไปจากภาษาไทยมาก เช่น ไม่มีพยัญชนะตัวสะกด ไม่มีเสียงพยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์บางเสียงในภาษาไทย

ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาแก่เด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองนั้น ครูมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระยะเวลาที่เด็กยังพูดภาษาไทยกลางไม่ได้ สุจิต เพียรชอบ (2540, หน้า 803) กล่าวว่า เด็กที่ใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาแม่ เมื่อมาเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จะทำให้มีปัญหามากกว่าเด็กที่พูดภาษาไทยกลาง คือ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นนั้น จะประสบปัญหาในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และมีปัญหาการใช้ภาษาไทยที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ การออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ (2538,

หน้า 298) ที่กล่าวไว้ว่า ปัญหาของนักเรียนชาวเขาเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านนั้น พบว่า นักเรียนชาวเขามีปัญหาเกี่ยวกับด้านการฟัง คือ นักเรียนไม่เข้าใจหรือฟังไม่รู้เรื่อง ฟังแล้วไม่สามารถสื่อความหมายจากครูได้ ไม่สามารถจับใจความของเสียงที่ฟังได้ ปัญหาด้านการพูด เป็นปัญหาที่พบบ่อยกับนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน เช่น ชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือ ชาวเลในภาคใต้ เป็นต้น เมื่อมาโรงเรียนซึ่งใช้ภาษาไทยกลางในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนไม่กล้าพูด เพราะกลัวพูดผิด ขาดความมั่นใจในการพูด กลัวเพื่อนล้อเลียน ปัญหาด้านการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง ปัญหาที่พบในการอ่านออกเสียง คือ เว้นวรรค ไม่ถูกต้อง อ่านช้า โดยเฉพาะเวลาให้นักเรียนอ่านพร้อมๆ กันหลายคน อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องหรืออ่านไม่ได้ ใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง อ่านแล้วไม่สามารถเก็บใจความของเรื่องที่อ่านได้ และปัญหาด้านการเขียน นักเรียนเขียนพยัญชนะกับสระไม่ได้ เขียนพยัญชนะกลับหัวกลับหาง เขียนตัวสะกดผิดไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้จึงต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก ดังที่ จิระภา กันธิยาภรณ์ (2532, หน้า 29) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่พูดสองภาษานั้นควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กสภาพแวดล้อมทางภาษา โดยมีขั้นตอนในการบูรณาการในการสอน หรือสอนตามวิธีภาษาศาสตร์ เป็นการเตรียมความพร้อมในการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิด โดยใช้กิจกรรมต่างๆ และเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กก่อนจึงจะทำให้เด็กมีความพร้อมและเรียนรู้ได้เร็ว

วิธีการเรียนการสอนแบบโฟนิกส์ เป็นแนวทางหนึ่งในการสอนการอ่านออกเสียงและสะกดคำ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสัญลักษณ์ของเสียง มักใช้ในการสอนระดับเบื้องต้นหรือระดับประถมศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลักษณะของเสียงและตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ของเสียงแต่ละเสียงก่อนการอ่านจริงในบริบทของภาษาเขียน และยังส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงความแตกต่างของเสียงต่างๆ ของคำ หรือกลุ่มคำ เป็นพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มเรียนที่จะฝึกวิเคราะห์เสียง เพื่อช่วยให้เด็กสามารถวิเคราะห์คำอื่นๆ ได้ (Bloomfield and Barhnart cited in Vacca and Others, 1995, p.50) เป็นรูปแบบการเรียนภาษาโดยการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของตัวอักษรและเสียงของตัวอักษรซึ่งมีหน่วยเสียงที่สัมพันธ์กัน (Rayner and Others, 2002)

การนำความรู้เรื่องเสียงไปสอนในวิชาภาษาไทย โดยสอนให้รู้จักเขียนตัวอักษรแบบสากล วิธีการออกเสียงต่างๆ ในภาษาและประเภทของเสียงในภาษาไทย นอกจากจะทำให้ นักเรียนเข้าใจภาษาไทยดีขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษของนักเรียนด้วย (ศรีวิไล พลมณี, 2545, หน้า 148) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะ

ศึกษาการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อพัฒนาความพร้อมทางภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาว อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน การสื่อสารของเด็ก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาว
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาวที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาว ซึ่งศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 8 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือ การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์ ซึ่งเป็นการสอนอักษรและเสียง โดยสร้างแผนจัดประสบการณ์ที่กำหนดให้นักเรียนฝึกออกเสียงอักษรตามหลักสัทศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง หมายถึง การสอนภาษาไทยให้แก่กลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ หรือภาษาดั้งเดิม

แนวการสอนแบบโฟนิกส์ หมายถึง การสอนอักษรและเสียง โดยให้นักเรียนฝึกออกเสียงอักษรตามหลักสัทศาสตร์

ความพร้อมทางด้านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้านต่างๆ 6 ด้าน คือ ความสามารถในการจำแนกภาพ ความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตาและกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กัน และความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพและสัญลักษณ์

นักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาว หมายถึง นักเรียนชาวเขาชั้นอนุบาลปีที่ 3
โรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาว ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แผนการจัดประสบการณ์ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์
ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กที่มีปัญหาทางภาษา
2. ได้ข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนวิชา
อื่นๆ แก่ครูที่สอนในระดับปฐมวัย และระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved